

Kopja Informali ta' Sentenza

MALTA

**QORTI ĊIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMĦALLEF
JOSEPH R. MICALLEF**

Seduta ta' l-24 ta' April, 2003

MIXKUKA LIMITED

VS

**George MANGION f'ismu proprju kif ukoll bħala
stralċjarju għan-nom u in rappreżentanza ta'
Cottonera Properties Limited, il-Kummissarju tal-
Artijiet, Air Malta p.l.c., Malta Investment Management
Company Limited.**

Il-Qorti:

Rat l-Att taċ-Ċitazzjoni mressaq fl-4 ta' Ġunju, 2001, li bih
il-kumpannija attriċi ippremettiet:

**Illi s-soċjeta' attriċi Mixkuka Limited hija azzjonista
minoritarja fis-soċjeta konvenuta Cottonera**

Paġna 1 minn 18

Qrati tal-Ġustizzja

Properties Limited filwaqt li l-azzjonisti l-oħra huma l-konvenuti Air Malta Plc u Malta Investment Mangament Co. Ltd; kopja tal-istatut soċjali qed jiġi anness, liema soċjeta' marret fi stralċ fis-16 ta' Lulju 1992 u b'hal issa l-konvenut George Mangion huwa l-istralċjarju;

Illi b'att publikat quddiem in-Nutar Alexander Grech tal-20 t'Ottubru 1981, il-konvenut Kummissarju tal-Artijiet għan-nom tal-Gvern Malti ikkonċeda b'enfitewsi temporanju għal hamsin sena il-forti magħruf b'hal il-Forti ta' Sant'Anglu, l-Birgu, kif deskritt aħjar fl-istess att hawn anness, versu korrispettiv ta' Lm550,000 pagabbli darba waħda biss kif spjegat fl-istess att, u versu r-rata ta' ċens annwu u temporanju ta' Lm25,000 li awmenta kif stipulat fl-istess att;

Illi b'att tat-2 ta' Ġunju 1999 quddiem in-Nutar Vincent Miceli, il-konvenut George Mangion b'hal stralċjarju għan-nom u in rappresentanza ta' Cottonera Properties Limited ittransiga diversi pendenzi li kien hemm mal-Gvern u irriverta lura l-konċessjoni enfitewtika hawn imsemmija lill-Gvern, u dan mingħajr ma kien espressament awtorizzat jgħaddi għal dak il ftehim, anzi bl-għajjnuna jew bl-akkwijexxenza jew bin-nuqqas ta' opposizzjoni tal-konvenuti Air Malta Plc u Malta Investment Management Co. Ltd mar kontra risoluzzjoni espressa u unanima meħuda mill-azzjonisti tas-soċjeta' Cottonera Properties Limited tat-12 ta' Frar 1999 (kopja annessa) li biha l-istralċjarju ingħata struzzjonijiet ċari u speċifiċi li jinnegozja ir-rexissjoni tal-imsemmija konċessjoni enfitewtika bil-kundizzjoni li l-istess soċjeta' attriċi Cottonera Properties Limited tithallas miljun sitt mija u erbgħin elf lira (Lm1,640,000.00) kif spjegat fl-istess risoluzzjoni;

Illi apparti li l-aġir tal-istralċjarju George Mangion imur espressament kontra r-risoluzzjoni tal-azzjonisti tat-12 ta' Frar 1999, l-aġir tiegħu imur kontra l-artikli 288(1a) tal-Att tal-1995 dwar il-Kumpanniji kif ukoll l-artikli

44(1) kif res applikabbli bl-artiklu 156 tal-Ordinanza Dwar is-Socjetajiet Kummerċjali (Kap. 168 tal-Liġijiet ta' Malta);

Illi s-socjeta' attriċi għandha interess illi tippromuovi din il-kawża fl-interess ta' Cottonera Properties Limited li tagħha hija azzjonista minoritarja u dan fid-dawl tal-fatt illi l-unika persuna li għandha r-rappreżentanza giuridika tagħha huwa l-konvenut u stralċjarju George Mangion, b'dan għalhekk illi l-unika mod kif setgħet legalment tiġi istitwita kawża fl-interess tal-istess Cottonera Properties Limited kien li tiġi istitwita l-kawża odjerna mis-socjeta' attriċi qua azzjonista;

Għalhekk is-socjeta' attriċi talbet lil din l-Onorabbli Qorti għaliex m'għandhiex għar-ragunijiet premissi:

1. Tiddikjara u tiddeċiedi illi l-aġir tal-konvenut stralċjarju George Mangion imur espressament kotnra r- risoluzzjoni tal-azzjonisti tat-12 ta' Frar 1999 u kontra espressament l-artikli 288(1a) tal-Att tal-1995 dwar il-Kumpanniji kif ukoll l-artikli 44(1) kif res applikabbli bl-artiklu 156 tal-Ordinanza Dwar is-Socjetajiet Kummerċjali;

2. Tiddikjara u tiddeċiedi illi konsegwentement għal dan l-aġir illegali tal-istralċjarju, il-kuntratt konkluz fit-2 ta' Ġunju 1999 atti Nutar Vincent Miceli huwa null u bla effett;

3. Tiffissa data, lok u ħin għall-pubblikazzjoni tal-att relattiv tar-rexissjoni, tinnomina Nutar pubbliku għall-pubblikazzjoni tal-att relattiv u okkorrendo tinnomina kuraturi sabiex jidhru għall-eventwali kontumaċi;

Bl-ispejjeż kontra l-konvenuti inkluzi dawk tal-ittra ufficjali tal-11 t'Ottubru 2000, li jibqgħu minn issa ngunt għas-subizzjoni;

Rat id-Dikjarazzjoni maħlufa u n-Nota tax-Xiehda tal-kumpannija attriċi, flimkien mal-ħames (5) dokumenti meħmużin magħha;

Rat in-Nota mressqa fit-2 t'Ottubru, 2001, li biha l-imħarrek Kummissarju tal-Artijiet eċċepixxa:

1. Illi kwantu proposta kontra tiegħu l-azzjoni hija infondata fil-fatt u fid-dritt u ukoll irritwali stante n-nuqqas ta' relazzjoni guridika bejnu u l-azzjonist minoritarju tas-soċjeta' li magħha huwa ikkuntratta;

2. Illi l-azzjoni kif proposta kontra tiegħu għar-rexissjoni ta' kuntratt magħmul minnu mal-kumpannija Cottonera Properties Limited għal ragunijiet li jikkonċernaw kwistjonijiet interni f'dik il-kumpannija hija kemm nulla kif ukoll infondata peress illi ma hemm xejn allegat fil-premessi illi jista' jwassal għall-konsegwenza tar-rexissjoni tal-kuntratt kif mitlub fiċ-ċitazzjoni;

3. Illi l-azzjoni hija ukoll infondata fil-fatt u fid-dritt u irritwali peress illi ma hemm xejn allegat fiċ-ċitazzjoni illi jeradika l-azzjoni ta' l-azzjonist minoritarju li s-soċjeta' attriċi qegħda tippretendi illi teżerċita;

4. Illi bla pregudizzju għas-suespost, l-azzjoni hija ukoll infondata fil-fatt u fid-dritt u irritwali stante li l-azzjoni mhux qegħda ssir f'isem is-soċjeta' Cottonera Properties Limited kif imissha saret, iżda minn Mixkuka Limited li gābet azzjoni kontra l-istess soċjeta' li fiha hija azzjonista;

5. Finalment u bla pregudizzju għas-suespost, it-talbiet tal-kumpannija attriċi huma nfondati fil-fatt u fid-dritt statne illi l-kuntratt illi s-soċjeta' attriċi qegħda tippretendi illi tirrexxindi huwa wieħed konkluz ritwalment u skond il-liġi bejn persuni li kellhom kull dritt illi jikkonkluduh;

Salvi eċċezzjonijiet oħra

Rat id-Dikjarazzjoni maħlufa u n-Nota tax-Xiehda tal-Kummissarju tal-Artijiet;

Rat in-Nota mressqa fit-2 t'Ottubru, 2001, li biha l-kumpanija mħarrka Malta Investment Management Company Limited (M.I.M.C.O.L.) eċċepiet:

1. Preliminarjament, illi ċ-ċitazzjoni hija irrita u nulla minħabba l-kontradizzjoni illi filwaqt illi saret espressament fl-interess tas-soċjeta' Cottonera Properties Limited giet intavolata kontra l-istess soċjeta' Cottonera Properties Limited;

2. Ukoll in linea preliminari, l-azzjoni għar-rexissjoni tal-kuntratt tat-2 ta' Ġunju 1999 semai kellha tiġi eserċitata f'isem is-soċjeta' Cottonera properties Limited u s-soċjeta' attriċi m'għandhiex *locus standi*;

3 Ukoll in linea preliminari, l-azzjoni attriċi proposta fejn qed tintalab r-rexissjoni tal-kuntratt tat-2 ta' Ġunju 1999 mhijiex sostenibbli għax ma jeżistux ir-rekwisiti legali għar-rexissjoni mitluba;

4. Ukoll in linea preliminari, il-proprjeta' in kwistjoni giet trasferita mill-Gvern ta' Malta lil terzi u għalhekk ma tistax tintalab ir-rexissjoni ta' l-imsemmi kuntratt;

5. Subordinatament u mingħajr pregudizzju, illi l-istralċjarju George Mangion, f'isem is-soċjeta' Cottonera Properties Limited, aġixxi korrettement u skond il-liġi meta f'isem is-soċjeta' Cottonera Properties Limited iffirma l-kuntratt tat-2 ta' Ġunju 1999;

6. Subordinatament u mingħajr pregudizzju, illi l-Artiklu 288(1)(a) tal-Att tal-1995 dwar il-Kumpaniji huwa kompletament inapplikabbli għall-istralċ tas-soċjeta' Cottonera Properties Limited u dan għaliex l-istralċ tal-Cottonera Properties Limited huwa regolat mill-Ordinanza dwar is-Soċjetajiet Kummerċjali;

7. Subordinatament u mingħajr pregudizzju, anki jekk - sempliċement għall-grazzja ta' l-argument - l-istralċjarju kien aġixxa *ultra vires* il-poteri tiegħu, dan l-aġir ma jwassalx għar-rexissjoni tal-kuntratt relattiv, imma se mai s-soċjeta' attriċi jista' talvolta jkollha rimedji oħra;

8. Salvi eċċezzjonijiet oħra;

Rat id-Dikjarazzjoni maħlufa u n-Nota tax-Xiehda tal-istess kumpannija mħarrka;

Rat in-Nota mressqa fit-2 t'Ottubru, 2001, li biha l-imħarrek George Manġion personalment eċċepixxa:

1. F'ismu proprju, l-esponent m'għandu xejn x'iwieġeb kontra t-talbiet attriċi, u dan il-għaliex it-talbiet fiċ-ċitazzjoni huma diretti kontra l-istralċjarju (apparti l-konvenuti l-oħra) u għalhekk, anke fl-ipotesi li jinstab favur is-soċjeta' attriċi, l-esponent f'ismu proprju ma jista' jese gwixxi ebda talba, u għalhekk għandu jiġi liberat mill-osservanza tal-gudizzju;

2. Mingħajr pregudizzju, l-eċċipjent qeda (kif qieħed jaqdi) dmiru skond il-liġi, sabiex iwassal għal tmiemha il-likwidazzjoni tas-soċjeta' Cottonera Properties Limited;

Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri;

Rat id-Dikjarazzjoni maħlufa u n-Nota tax-Xiehda tal-immsemmi mħarrek;

Rat in-Nota mressqa fit-2 t'Ottubru, 2001, li biha l-imħarrek George Manġion bħala stralċjarju ta' Cottonera Properties Limited eċċepixxa:

1. Preliminarjament, id-drittijiet ta' azzjonista minoritarju bħal ma hi s-soċjeta' attriċi ma jippermettulhiex li teserċita l-azzjoni intavolata;

2. Fil-mertu l-eċċipjent aġixxa skond il-liġi u fl-aqwa interess tas-soċjeta' fi stralċ;

3. B'risoluzzjoni straordinarja unanima tal-5 ta' Ġunju, 1998, l-esponent ingħata l-jedd jilhaq ftehim purke il-gvern u entitajiet parastatali jew li fihom il-gvern għandu interess jithallsu d-djun dovuti lilhom, liema risoluzzjoni giet konfermata b'maggoranza rikjesta mill-liġi waqt laqgħa ġenerali straordinarja tal-1 ta' Ġunju 1999;

Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri;

Rat id-Dikjarazzjoni maħlufa u n-Nota tax-Xieħda tal-istess imħarrek Mangion *nomine*, flimkien mad-dokument meħmuż magħha;

Rat in-Nota mressqa fl-4 t'Ottubru, 2001, li biha l-kumpannija mħarrka Air Malta p.l.c. eċċepiet:

1. Illi mil-mod kif formulati t-talbiet, u kwindi l-obbjett sostanzjali tal-kawża, dawn ma għandhom l-ebda konnessjoni mas-Sočjeta' eċċipjenti u kwindi din giet imħarrka inutilment u għandha tiġi liberata "ab observantia";

2. Illi ċ-ċitazzjoni hi ukoll irrita u nulla fil-konfront tal-eċċipjent nomine minħabba nuqqas assolut ta' indikazzjoni ta' kawżali u/jew ta' xi talba di fronte għas-Sočjeta' eċċipjenti;

3. Illi fil-meritu ma jidherx illi dak sostenut mis-Sočjeta' attriċi hu fondat fil-fatt u fid-dritt, konsiderati ċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ;

Salvi eċċezzjonijiet ultejuri;

Rat id-Dikjarazzjoni maħlufa u n-Nota tax-Xieħda tal-imsemmija kumpannija mħarrka;

Rat il-verbal tas-smiġh tat-30 ta' Novembru, 2001¹, li fih ġie stabilit li l-ewwel kellhom jiġu trattati l-eċċezzjonijiet preliminari dwar is-siwi tal-azzjoni attriċi, u jiġifieri l-ewwel eċċezzjoni tal-kumpannija mħarrka M.I.M.C.O.L. u t-tieni eċċezzjoni tal-kumpannija mħarrka Air Malta p.l.c.;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa fl-4 ta' Diċembru, 2001², mill-kumpannija mħarrka Air Malta p.l.c. dwar l-imsemmija eċċezzjoni preliminari tagħha;

Rat in-Nota ta' Osservazzjonijiet imressqa fl-14 ta' Jannar, 2002³, mill-kumpannija mħarrka M.I.M.C.O.L. dwar l-imsemmija eċċezzjoni preliminari tagħha;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa fil-11 ta' Frar, 2002⁴, mill-kumpannija attriċi bi twegiba għas-sottomissjonijiet magħmulin miż-żewġ kumpanniji mħarrkin dwar l-eċċezzjoni preliminari tagħhom;

Semgħet it-trattazzjoni tal-avukati tal-partijiet;

Rat l-atti kollha tal-kawża;

Rat id-Degrieti tagħha tas-27 ta' Frar, 2002, tal-4 ta' Ġunju, 2002, tas-27 ta' Settembru, 2002, u tad-9 ta' Jannar, 2003 li bihom ħalliet il-kawża għas-sentenza dwar l-eċċezzjonijiet preliminari tan-nullita' tal-azzjoni attriċi;

Ikkunsidrat:

Illi din hija kawża fejn il-kumpannija attriċi, li hi azzjonist minoritarju fil-kumpannija Cottonera Properties Limited, qegħda titlob it-tħassir ta' kuntratt li bih il-kumpannija Cottonera Properties Limited, kif rappreżentata mill-istralċjarju tagħha George Manġion, tat lura lill-Gvern il-

¹ Paġġ. 116-7 tal-proċess

² Paġġ. 118 sa 120 tal-proċess

³ Paġġ. 122-3 tal-proċess

⁴ Paġġ. 125 sa 131 tal-proċess

Forti Sant'Anġlu, fil-Birgu, li kien ingħatalha fl-1981 b'enfitewsi temporanju għal ħamsin (50) sena;

Illi l-kumpannija attriċi tgħid li l-imsemmi Manġion, maħtur bħala stralċjarju tal-imsemmija Cottonera Properties Limited bi qbil bejn dawk kollha li għandhom ishma fiha, ma mexiex ma' dak li kien miftiehem bejniethom ilkoll, u ma qgħadx għall-kundizzjonijiet u t-termini ta' riżoluzzjoni li kienet saret bil-għan li tmexxi dwar il-kundizzjonijiet li taħthom kellu jrodd lura l-imsemmi ġid lill-Gvern (rappreżentat f'din il-kawża mid-Dipartiment tal-Artijiet);

Illi, għal din l-azzjoni, l-imħarrkin laqgħu b'għadd ta' eċċezzjonijiet, uħud minnhom ta' natura preliminari. Fost dawn, hemm iż-żewġ eċċezzjonijiet li dwarhom qegħda tingħata din is-sentenza, u li, fil-qosor jgħidu li l-azzjoni attriċi ma tiswiex ilgħaliex (a) ma tistax issir kawża fl-interess ta' persuna li hija mħarrka minn min qiegħed jagħmel il-kawża; u (b) lanqas ma tiswa kawża li ssir kontra persuna li dwarha la tissemma kawżali u lanqas issir talba speċifika;

Illi f'dan il-każ, għalkemm huwa minnu li l-kumpannija Cottonera Properties Limited hija waħda mill-imħarrkin (fil-persuna tal-istralċjarju tagħha li jirrappreżentaha skond il-liġi), il-kumpannija attriċi tgħid li qegħda tagħmel din il-kawża, bħala azzjonist minoritarju fl-istess kumpannija u fl-interess ta' din. Tgħid li kellha tagħmel hekk minħabba li l-persuna li jmissha tiegħu ħsieb l-interessi tal-imsemmija kumpannija - l-istralċjarju George Manġion - ma mexiex kif messu mexa fl-interessi tagħha. Jirriżulta wkoll li l-ebda waħda mill-kawżali (għajr marginalment it-tielet kawżali) ma ssemmi lill-kumpannija Air Malta p.l.c., u l-ebda waħda mit-talbiet ma hija direttament indirizzata lejn l-istess kumpannija;

Illi, fid-dawl ta' dawn iż-żewġ eċċezzjonijiet, il-Qorti jkollha tistqarr li l-każ jiegħu xejra iżjed diffiċli minn dak li għall-ewwel wiegħed jilmaħ, l-iżjed fil-qafas ta' dawk iċ-ċirkostanzi mhux tas-soltu li wasslu biex tinfetaħ din il-kawża;

Illi mill-provi li tressqu fl-atti s'issa jirriżulta li (a) l-kumpanija Cottonera Properties Limited twaqqfet fid-disgħa (9) ta' Diċembru tal-1980⁵; (b) li, matul iż-żmien, sar bdil fil-Memorandum u fl-Istatut tal-kumpanija b'mod illi l-kumpanija attriċi kisbet għadd ta' ishma fiha⁶, bi tpaċija għal sehemha mill-ħlas ta' *premium* li hija wettqet mal-għoti b'ċens lill-Cottonera Properties tal-Forti Sant'Anġlu; (ċ) il-kumpanija attriċi, iżda, b'daqshekk baqgħet azzjonist minoritarju fl-imsemmija kumpanija; (d) illi f'Ottubru, 1981, b'kuntratt fl-atti tan-Nutar Dottor Alexander Grech⁷, Cottonera Properties Limited ingħatat b'ċens għal ħamsin (50) sena li kellhom jibdew jgħaddu mill-għoxrin (20) ta' Diċembru, 1981, il-Forti Sant'Anġlu, Vittoriosa, taħt il-patti u kundizzjonijiet hemm imsemmija; (e) li l-kumpanija mħarrka Cottonera Properties Limited marret fi stralċ b'riżoluzzjoni tal-imsieħba tagħha f'Lulju tal-1992⁸; (f) li l-istess kumpanija kellha djun ma' għadd ta' persuni, fosthom il-Gvern ta' Malta, li mingħandu kienet ingħatat il-konċessjoni enfitewtika tal-Forti Sant'Anġlu, (g) li l-imħarrek George Mangion kien inħatar bħala stralċjarju tal-kumpanija b'riżoluzzjoni straordinarja tal-kumpanija tal-5 ta' Ġunju, 1998⁹; (ħ) illi fi Frar tal-1999, il-kumpanija imħarrka kienet għaddiet riżoluzzjoni¹⁰ li biha ħatret lill-imħarrek Mangion jidher f'isimha f'kuntratt pubbliku li bih l-għotja taċ-ċens tifhassar; (i) li fl-ewwel (1) ta' Ġunju, 1999, il-kumpanija mħarrka miġbura f'Laqgħa Generali Straordinarja, għaddiet riżoluzzjoni dwar il-kuntratt ta' tħassir ta' l-għotja enfitewtika¹¹; (j) li l-għada, tnejn (2) ta' Ġunju tal-1999, b'kuntratt fl-atti tan-Nutar Vincent Miċeli¹², il-kumpanija mħarrka temmet l-għotja lilha tal-konċessjoni enfitewtika tal-Forti Sant'Anġlu, bil-kundizzjonijiet hemm imsemmija; (k) fl-4 ta' Ġunju, 2001, infetħet il-kawża;

Illi għal dak li jirrigwarda l-aspetti legali marbutin mal-eċċezzjonijiet taħt eżami, għandu jingħad li dawn jintrabtu

⁵ Paġġ. 41 sa 50 tal-proċess

⁶ Ara kopja ta' riżoluzzjoni 2.4.1984 u tal-kitba ta' bejgħ 5.4.1984 f'paġġ. 20-1, u tal-Istatut f'paġġ. 33-4 tal-proċess

⁷ Dok "B", f'paġġ. 51 sa 73 tal-proċess

⁸ Ara kopja tal-avviż f'paġ. 8 tal-proċess

⁹ Dok "A", f'paġ. 6 tal-proċess

¹⁰ Dok "D", f'paġ. 82 tal-proċess

¹¹ Dok "E", f'paġġ 83-5 tal-proċess

¹² Dok "C", f'paġġ. 74-8 tal-proċess

kemm mal-forma tal-att u wkoll mal-aspett tan-natura tal-azzjoni. Mingħajr ma l-Qorti trid b'xi mod tagħti ġudizzju dwar il-mertu tat-talba, ikollha tqis jekk talba bħal dik li saret mill-kumpannija attriċi tiswiex fis-sistema proċedurali Malti. Fil-fehma tal-Qorti, s-sejben ta' siwi ta' azzjoni bħal din iwassal għad-determinazzjoni taż-żewġ eċċezzjonijiet preliminari taħt eżami;

Illi, kif jista' jinstilet mill-osservazzjonijiet studjati mressqin mill-kumpannija attriċi, l-azzjoni tagħha titqiegħed taħt dik il-kategorija ta' azzjonijiet li fid-Dritt Kummerċjali tista' titressaq minn azzjonist minoritarju kontra xi uffiċjal jew persuna li tirrappreżenta lill-kumpannija. L-azzjoni ewlenija tagħha hija fis-sens li l-istralċjarju tal-kumpannija mar lil hinn mis-setgħat mogħtijin lilu xi erba' (4) xhur qabel mill-istess azzjonisti, meta daħal f'kuntratt b'kundizzjonijiet li kienu differenti minn dawk li kien awtorizzat jaċċetta. Jidher li l-azzjoni attriċi kollha hija mibnija fuq eċċess ta' mandat u l-effetti ta' għamil bħal dak fuq il-kuntratt. Hija tgħid li tabilfors kellha ddaħħal fil-kawża wkoll lill-azzjonisti maġġoritarji, u dan kemm biex il-ġudizzju jkun sħiħ, u wkoll għaliex tqis li dak li seħħ kien konsegwenza diretta tal-għamil (jew aħjar, in-nuqqas) min-naħa tal-istess kumpannija azzjonisti mħarrkin. L-istess jingħad dwar il-kumpannija mħarrka Cottonera Properties Limited;

Illi min-naħa tagħha, il-kumpannija M.I.M.C.O.L. tgħid li n-nullita' tal-azzjoni attriċi toħroġ mill-irritwalita' li l-kawża saret kontra (fost l-oħrajn) l-istess kumpannija mħarrka li l-attriċi tgħid li l-kawża saret fl-interessi tagħha. Fi kliem ieħor, jekk l-interess tal-kumpannija attriċi huwa l-istess bħal dak tal-kumpannija mħarrka li l-attriċi tagħmel biċċa minnha, kif tista' l-kumpannija Cottonera Properties Limited titressaq bħala konvenuta? L-argument tal-kumpannija mħarrka Air Malta p.l.c., hu li l-azzjoni attriċi ma tiswiex kontra tagħha, għaliex m'hija qegħda titlob xejn mingħandha;

Illi, fil-fehma tal-Qorti, biex jiġu sewwa mistħarrġin l-eċċezzjonijiet taħt eżami jeħtieġ jiġu mwiegħba dawn il-mistoqsijiet, u jiġifieri:

(a) jekk l-għamla ta' azzjoni mressqa mill-kumpannija attriċi hijjex waħda li tista' ssir fil-liġi Maltija;

(b) jekk l-istralċ tal-kumpannija li minnha tagħmel parti l-kumpannija attriċi huwiex regolat bl-Att dwar il-Kumpanniji (Kap 386), jew bil-liġi l-qadima taħt l-Ordinanza tal-1962 dwar is-Socjetajiet Kummerċjali (Kap 168) ; u

(ċ) jekk l-azzjoni hija regolata bid-dispożizzjonijiet tal-Kap 386, min għandu jkun il-kontradittur legittimu tal-azzjoni attriċi;

Illi dwar l-ewwel mistoqsija, il-kumpannija attriċi tgħid li l-azzjoni mressqa minnha hija dik magħrufa bħala azzjoni derivattiva li ssir minn azzjonist ta' kumpannija biex issewwi xi ingustizzja li tkun saret lill-kumpannija li tagħha huwa membru (normalment din trid tikkostitwixxi għamil li jgħarrag bl-azzjonisti minoritarji). L-azzjoni titressaq minn azzjonist tal-kumpannija f'isimha u dan fejn ma jkunx prattiku li l-kumpannija nnifisha tagħmel dan. Dan igib miegħu l-effett li l-kumpannija nnifisha tkun parti fl-azzjoni. Awturi magħrufa jżidu jgħidu li *“the company must be made a defendant in the action. ... The company cannot, in fact, be the plaintiff, because neither of its organs - the board of directors and the general meeting - will authorise suit by it. As the next best thing, the court insists upon its being made the nominal defendant. So long as the company is a party, judgment can be given in its favour, and any decision in the case becomes res judicata so far as the company is concerned...”*¹³;

Illi f'awturi oħrajn il-qagħda proċedurali korretta dwar azzjoni bħal dik miġjuba 'l quddiem mill-kumpannija attriċi hija mfissra hekk: *“The claimant in derivative proceedings will always be the shareholder who seeks to bring the action on behalf of the company. The fact that the company is under the control of the alleged wrongdoers who will not lend the company's name to the proceedings is accordingly not only an essential element in*

¹³ Gower, *Principles of Modern Company Law* (3rd Edit.), pp. 590-1; u ara wkoll Farrar & Hannigan *Farrar's Company Law* (4th Edit.), pp. 430 - 439

establishing the shareholder's right to bring a derivative claim, but also provides a practical explanation as to why the company does not feature in the proceedings as claimant. However, the company must be made party to the proceedings as a defendant to the claim. ... In addition to the company, there should also be joined as defendants to the proceedings all the parties against whom relief is sought for the wrongs done to the company."¹⁴;

Illi jidher li kwestjonijiet ta' din l-għamla qamu wkoll quddiem il-Qrati tagħna, li jidhru li qiesu li azzjoni bħal din tista' ssir fis-sistema legali Malti. F'każijiet li tniisslu qabel ma daħal fis-seħħ l-Att tal-1995 dwar il-Kumpanniji, kien magħruf li biex tista' titmexxa 'l quddiem l-azzjoni derivattiva l-attur ried juri, qabel kull haġ'oħra għas-sudisfazzjon tal-Qorti, li ma kellux rimedji oħrajn x'jieħu jew li, jekk kellu, eżawrihom inutilment¹⁵. F'kawżi li saru wara, gie aċċettat li azzjonista jista', f'ċirkostanzi eċċezzjonali, ikollu dritt li jiftaħ kawża biex iħares l-interessi tal-kumpannija li fiha jkollu sehem, ukoll jekk azzjoni bħalha hija normalment tal-kumpannija: u li, f'każ bħal dan, jista' jħarrek fil-vesti personali tiegħu ta' azzjonist lill-istess kumpannija li fiha huwa membru¹⁶. Fil-każijiet kollha, tqies li l-azzjoni derivattiva kienet waħda ta' natura partikolari, u għalhekk kienu japplikaw għaliha regoli mfasslin għan-natura eċċezzjonali tagħha;

Illi dwar it-tieni mistoqsija, l-ligi¹⁷ tipprovdi li xoljiment ta' kumpannija li jkun seħħ qabel, mas-sitt xhur jew fi żmien sitt xhur mill-jum stabilit¹⁸ jkompli jkun regolat skond id-dispożizzjonijiet tal-Ordinanza (Kap 168) u li l-istralċ li jirriżulta wara għandu jkun hekk regolat. Imma l-istess artikolu jipprevedi li, jekk kemm-il darba isem il-kumpannija ma jkunx għadu tħassar mir-reġistru tal-kumpanniji sal-1 ta' Marzu tal-1998, l-istralċ ta' kumpannija bħal dik għandu, minn dik id-data 'l quddiem,

¹⁴ Joffe, *Minority Shareholders: Law, Practice and Procedure* (2000) pp 26-7

¹⁵ App. Ċiv. 6.11.1991 fil-kawża fl-ismijiet *Bonniċi Cachia noe vs Aġius et noe* (Kollez. Vol: LXXV.ii.571)

¹⁶ Ara App. Ċiv. 31.7.1996 fil-kawża fl-ismijiet *Paċe pro et noe vs Bonello pro et* (Kollez. Vol: LXXX.ii.849)

¹⁷ Art. 429(1) tal-Kap 386

¹⁸ 1.1.1996 (A.L. 178 tal-1995)

ikun immexxi skond l-Att dwar il-Kumpanniji jekk issir lill-Qorti talba f'dan is-sens. Meta wiehed iqis li, fil-każ tal-kumpannija Cottonera Properties Limited, l-proċess ta' stralċ ma kienx għadu ntemm meta tressqet din il-kawża (fl-2001, jiġifieri kważi disa' snin minn mindu nbeda), dan iwassal lill-Qorti għall-fehma li ma jstax jingħad li l-imsemmi proċess huwa tabilfors marbut ma' u jrid jitwettaq biss skond ma kien jiddisponi l-Kapitolu 168;

Illi dwar it-tielet mistoqsija, issir riferenza għal dak li ngħad dwar l-ewwel mistoqsija, u jingħad li minħabba n-natura għal kollox partikolari tal-azzjoni mibdija (u taċ-ċirkostanzi speċjali li fiha kawża bħalha tista' titressaq) il-kumpannija nnifisha li fl-interess tagħha ssir l-azzjoni trid tabilfors titqies bħala "leġittimu kontraddittur" fis-sens li tkun tagħmel parti mill-atti. Issa huwa magħruf ukoll l-ebda persuna ma tista' titqies li ressqet azzjoni mingħajr ir-rieda tagħha u li, f'każ li jsir hekk, dik il-persuna tista' titlob li tinħeles milli tibqa' iżjed fil-kawża. Ladarba f'ċirkostanzi bħal dawk maħsuba fit-tip ta' kawża mibdija mill-kumpannija attriċi, ma kienx mistenni li l-kumpannija Cottonera Properties Limited innifisha tibda l-azzjoni, l-għażla waħdanija li kellha l-kumpannija attriċi kienet li tressaqha bħala mħarrka;

Illi, b'żieda ma' dan jingħad ukoll li peress li l-azzjoni derivattiva hija mogħtija biss lil azzjonist minoritarju u fl-interess li jisfida xi għamil li jkun ġab ħsara lill-kumpannija li jagħmel minnha, awturi oħrajn jgħidu li "*The minority shareholders sue as plaintiff on behalf of themselves and the other shareholders (except those constituting the majority). The company will normally be defendant and the directors or majority shareholders are likewise often made defendants*"¹⁹;

Illi fid-dawl ta' dawn it-tliet twegibiet, il-Qorti sejra tgħaddi biex tqis is-siwi taż-żewġ eċċezzjonijiet taħt eżami, u dan billi tibda l-ewwel bl-eċċezzjoni mressqa mill-kumpannija mħarrka M.I.M.C.O.L. u mbagħad, jekk ikun il-każ, tqis dik imqanqla mill-kumpannija mħarrka Air Malta p.l.c.;

¹⁹ Palmer, *Palmer's Company Law* pag. 509

Illi, dwar l-eċċezzjoni preliminari tal-kumpannija mħarrka M.I.M.C.O.L., il-Qorti tasal biex tqis li l-konflitt fl-interess li hija turi bejn il-parti attriċi u l-kumpannija Cottonera Properties Limited (fil-persuna tal-istralċjarju) huwa wieħed apparenti biss. Dan jingħad għaliex in-natura tal-azzjoni magħduda magħha l-impossibilita' li l-Cottonera Properties Limited titqiegħed (mingħajr ir-rieda tagħha) bħala parti attriċi flimkien mal-kumpannija attriċi, jgħibu l-argument tal-konflitt wieħed li ma jikkorrispondix mar-rejalta' taċ-ċirkostanza li wasslet lill-kumpannija attriċi tallega l-abbuż li minnu tilmenta. Għal dak li jirrigwarda l-irritwalita' msemmija fl-istess eċċezzjoni, il-Qorti ssib ukoll li din m'hix mistħoqqa għaliex intwera li, f'kawża ta' din l-għamla, il-kumpannija li f'isimha tinbeda l-azzjoni derivattiva titqiegħed bħala parti konvenuta;

Illi waqt li kienet qegħda ssir it-trattazzjoni tal-añħar dwar din l-eċċezzjoni, l-abbli difensur tal-kumpannija eċċipjenti issottometta wkoll li l-azzjoni derivattiva ma tistax issir fil-konfront ta' kumpannija fi proċess ta' stralċ, u li l-kumpannija attriċi ma wrietx li kienet ħadet il-passi kollha alternativi disponibbli għaliha. Dawn iż-żewġ sottomissjonijiet ma japplikawx fil-qafas tal-eċċezzjoni tan-nullita' tal-att ġudizzjarju. M'humieq raġunijiet mogħtija fil-liġi li bihom att ġudizzjarju jista' jitqies ma jiswiex. Huma sottomissjonijiet li jistgħu (jekk debitament riżultanti) jsejsu l-infondatezza tal-azzjoni attriċi, imma mhux is-siwi formali tagħha;

Illi, għalhekk, l-eċċezzjoni preliminari tal-kumpannija mħarrka M.I.M.C.O.L. m'hijiex sejra tintlaqa';

Illi dwar l-eċċezzjoni preliminari tal-kumpannija mħarrka Air Malta p.l.c. jibda biex jingħad li hija tişħaq bil-qawwa kollha li l-ebda ħaġa allegata jew mitluba mill-kumpannija attriċi fl-Att taċ-Ċitazzjoni ma tirreferi għaliha jew għall-kumpannija mħarrka l-oħra M.I.M.C.O.L. Fin-Nota studjata tagħha, hija tibni l-argument tal-irritwalita' tal-azzjoni attriċi sewwasew fuq il-**ħtieġa li kull azzjoni siewja għandu jkollha turija ċara tal-kawżali u t-talbiet fil-konfront ta' kull parti mħarrka**, u dan sabiex tali parti

tkun f'qagħda li tista' tiddefendi ruħha kif imiss mill-pretensjonijiet tal-parti attriċi. Hija tqis li dan ir-rekwiżit huwa fil-qofol tas-siwi tal-att ġudizzjarju kif imħares bl-artikolu 156 tal-Kap 12, u n-nuqqas fit-tħaris tiegħu jgħib miegħu n-nullita' tal-att. Għal dan l-argument, il-kumpannija attriċi twieġeb billi tgħid li l-preżenza taż-żewġ kumpanniji mħarrkin (minbarra dik li fl-interess tagħha tgħid li rressqet il-kawża) fil-kawża kienet meħtieġa biex il-ġudizzju jkun sħiħ u wkoll għaliex tgħid li, b'għamilhom jew bin-nuqqas ta' rezistenza min-naħa tagħhom, sar dak li sar;

Illi l-Qrati tagħna qiesu u stabilew ukoll il-każ fejn tista' tinqala' kwestjoni ta' nullita' tal-Att taċ-Ċitazzjoni fejn ikun hemm iżjed minn imħarrekk wieħed. Il-kumpannija mħarrka Air Malta p.l.c. irreferiet għal deċiżjoni fejn ingħad *obiter* li n-nuqqas ta' identita' fl-interess ġuridiku tal-imħarrkin kollha kien iwassal għall-irritwalita' tal-azzjoni fil-każ li t-talbiet kif proposti fiċ-ċitazzjoni "m'humieq neċessarjament, ġuridikament riferibbli għal kull wieħed mill-konvenuti"²⁰. Din il-Qorti, madankollu, ma tħossx li tista' toqgħod fuq dak id-*dictum*, l-ewwelnett għaliex is-sentenza għaddiet biex tikkonferma s-sentenza mogħtija fl-ewwel grad, sewwasew fejn **ċaħdet** l-eċċezzjoni tan-nullita' mqanqla minn waħda mill-imħarrkin, u, fit-tieni lok, għaliex m'hemm l-ebda xebh bejn l-azzjoni mressqa f'dik il-kawża u l-azzjoni preżenti;

Illi, huwa minnu wkoll li ngħad li tista' teżisti nullita' f'każ ta' pluralita' ta' partijiet imħarrkin, imma dan iseħħ biss meta l-parti attriċi, "bl-istess ċitazzjoni tesperixxi kontra diversi persuni diversi azzjonijiet jekk ikunu skonnessi għal kollox bejniethom"²¹, b'mod li għib magħha inkompatibilita' bejn it-talbiet imressqin fil-konfront ta' wħud mill-imħarrkin ma' talbiet oħrajn imressqin fil-konfront ta' oħrajn²²;

Illi, fil-każ preżenti, il-Qorti ma tqisx li t-tliet talbiet attriċi huma kontradittorji ma' xulxin: għall-kuntrarju, huma

²⁰ App. Ċiv. 8.5.1995 fil-kawża fl-ismijiet *Joseph Camilleri et vs John Mattei et* (mhix pubblikata)

²¹ App Ċiv 4.3.1966 fil-kawża fl-ismijiet *Sultana vs Sant Fournier* (mhix pubblikata)

²² App. Kumm. 15.2.1993 fil-kawża fl-ismijiet *Carbone noe vs Mizzi noe et* (Kollez. Vol:

msensla u marbutin. Huwa fatt li t-talbiet ma jsemmux lill-imħarrkin kollha, imma m'huwiex kontradittorji, kif ingħad hawn fuq. Minbarra dan, kif tissottometti l-kumpannija attriċi, huwa l-aġir tal-kumpanniji mħarrkin Air Malta p.l.c. u M.I.M.C.O.L. li wassal biex dak li ġie miftiehem fir-riżoluzzjoni ta' Frar tal-1999, jiġi injorat mill-istralċjarju u jwassal għal dak li kien miftiehem fil-kuntratt impunjat ta' Ġunju tal-1999. Għalhekk, dawk id-deċiżjonijiet li ssemmew 'il fuq ma jistgħux iservu bħala kejl tal-eċċezzjoni taħt eżami;

Illi, iżda, huwa ċar li l-interess ġuridiku tal-imħarrkin fil-konfront tal-kumpannija attriċi m'huwiex l-istess. Kemm hu hekk, kif ġie mistħarreġ diġa', l-kumpannija attriċi qegħda tgħid li hija fetħet il-kawża sewwasew fl-interess tal-kumpannija mħarrka li minnha tagħmel parti (jiġifieri, qegħda tallega **identita' ta' interess**), filwaqt li kontra l-imħarrek Mangion qegħda turi daqstant ċar **interest avvers**. Il-fatt waħdu li l-partijiet imħarrkin ikollhom interess ġuridiku (fi grad) differenti fil-konfront tagħhom mal-parti attriċi, ma huwiex xi ħaġa li xxejjen is-siwi tal-ġudizzju. Dak li huwa meħtieġ hu li **l-imħarrek ikollu l-interess ġuridiku ta' kontradittur** għall-pretensjonijiet attriċi, fi grad jew ieħor;

Illi l-Qorti hija tal-fehma li huwa minnu tassew li n-nuqqas ta' tħaris ta' element meħtieġ f'att ġudizzjarju huwa wieħed miċ-ċirkostanzi maħsuba fil-liġi biex tintlaqa' l-eċċezzjoni tan-nullita' tal-att jekk ikun għab lill-parti li titlob in-nullita' preġudizzju li ma jistax jissewwa jekk mhux bit-tħassir tal-att ġudizzjarju li jkun²³. Madankollu, il-Qorti tifhem ukoll li d-dikjarazzjoni ta' nullita' tal-atti ġudizzjarji hija sanzjoni radikali li għandha tintuża eċċezzjonalment biss u meta ma jistax isir mod ieħor. Fil-każ tal-kumpannija eċċipjenti, jekk inhuwa minnu li l-ebda kawżali jew l-ebda talba attriċi ma jidher li tagħmel stat fil-konfront tagħha, jeżisti rimedju proċedurali li mhux it-tħassir tal-att ġudizzjarju, u dan wara li jiġi mistħarreġ jekk dak li tallega fil-konfront tagħha l-kumpannija attriċi huwiex minnu jew le. Il-kumpannija eċċipjenti, bħal xi parti mħarrka oħra li

²³ Ara art. 789(1)(c) tal-Kap 12

Kopja Informali ta' Sentenza

tirriżulta li tkun fl-istess qagħda tagħha ukoll jekk ma qanqlitx l-eċċezzjoni tan-nullita', tista' tinħeles milli tibqa' fil-kawża bla ma l-att jithassar. In-nuqqas ta' tħaris formali, għalhekk, ma jkunx nissel fil-parti eċċipjenti preġudizzju li ma jistax jitneħħa jekk mhux bid-dikjarazzjoni li l-att ġudizzjarju ma jiswiex;

Illi dan kollu jwassal lill-Qorti biex issib li l-eċċezzjoni preliminari mressqa mill-kumpannija mħarrka Air Malta p.l.c. ma tistax tintlaqa' għaliex m'hijiex fondata fil-liġi;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qegħda tiddeċiedi billi:

Tiċhad l-ewwel eċċezzjoni tal-kumpannija mħarrka Malta Investment Management Company Limited u t-tieni eċċezzjoni tal-kumpannija mħarrka Air Malta p.l.c. u tiddikjara li l-azzjoni attriċi m'hijiex milquta minn nullita' kif minnhom prospettata fl-imsemmija eċċezzjonijiet tagħhom, bl-ispejjeż kontra l-istess kumpanniji mħarrkin.

-----TMIEM-----